

ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН КАКВОТО СТОРИ ДЯДО ВСЕ Е ХУБАВО

Превод от датски: Светослав Минков, —

chitanka.info

Ще ти разпавя приказка, която съм слушал в детинството си. Винаги когато си спомня за нея, тя ми се струва все по-хубава. Изглежда, че с приказките е същото, каквото е и с хората: с годините те стават по-добри.

Ти, разбира се, си ходил на село и без съмнение си виждал там старите схлупени хижи, покрити със слама. Техните покриви са обрасли с мъх и трева, на върха е кацнало неизменното щъркелово гнездо, а щъркелът непременно стърчи отгоре. Стените на тия хижи са полегнали настрана, прозорците им са нисички и само един от тях може да се отваря. Пещите за хляб се издуват напред като големи кореми, а през плета надвисва бъзов храст и под клоните му има локва, в която се плискат няколко патици. Там е вързано и куче, което лае бясно подир всеки минувач.

Ето точно такава една хижа имаше у нас на село и в нея живееха двама стари хора — селянин с жена си. Колкото и сиромаси да бяха те, все пак си имаха нещичко — това беше един кон, който се хранеше с тревата, израсла край широкия път. Старецът ходеше с коня в града, а често пъти го даваше и на съседите, които му заплащаха за това с някоя и друга услуга. И все пак по-благоразумно щеше да бъде, ако той продадеше коня си или го разменеше за нещо по-полезно. Но за какво?

— Ти, дядо, по-добре знаеш това — каза жена му. — Днес тъкмо има панаир в града, иди там и продай коня или пък го размени. Каквото сториш ти — все хубаво ще бъде. Хайде, върви със здраве!

И тя му върза вратовръзката, защото умееше да прави това по-добре от него, завърза я хем с двойни краища, разхубави се дядото като момък! После бабата оглади шапката му с длан и го целуна по устните. И тъй старецът замина с коня, който трябваше да продаде или размени. Знаеше си вече той нататък работата!

Слънцето печеше силно, по небето нямаше нито едно облаче. Пътят беше задимен от прах, много свят бързаше за панаира — кой на кон, кой с талига, кой пешком. Беше страшна жега. Никаква сянка няма по пътя, за да се скрие човек от слънцето.

Между тия, които отиваха на панаира, имаше един, който караше пред себе си крава. Кравата беше толкова хубава, колкото може да бъде хубава една крава. „Навярно тя дава хубаво мляко — помисли си селянинът. — Ех, че добре ще бъде да се разменим с него!“



— Хей ти, с кравата! — извика той. — Чакай малко! Виждаш ли моя кон? Аз мисля, че той струва повече от твоята крава, но за мен това не е важно: кравата ми е по-полезна. Искаш ли да се сменим, а?

— Добре! — рече другият и размяната стана.

Работата значи се свърши и старецът можеше да си се върне спокойно в къщи. Но понеже той се бе запътил за панаира, трябваше да иде там, пък макар и само да позяпа малко. И той подкара кравата към града.

Крачеше старецът бързо, а и кравата не оставаше назад. Така те настигнаха един човек с овца. Овцата беше чудесна — тлъста, с гъста вълна. „Ех, да си имаме такава овчица! — помисли си селянинът. — Ще си пасе тя трева край пътя, а зиме може и в избата да я държим. Вярно, за нас овцата е много по-полезна от кравата...“

— Искаш ли да се сменим? — извика той на човека с овцата.

Непознатият се съгласи веднага и размяната стана.

И тъй нашият селянин тръгна нататък с овцата.

Скоро той видя един човек, който прекоси полето и излезе на пътя с гъска под мишница.

— Ех, каква гъска имаш! — каза селянинът. — Хубава ѝ е масчицата! Де да може тя да живее у дома на двора и да се гмурка в локвата! Пък и за бабата зальгалка ще бъде: ще има тя за кого да събира остатъците от яденето. Тя често разправя: „Добре ще бъде да си имаме

гъска!“. Ето ти сега случай да се сдобием с гъска. Искаш ли да се сменим! Ще ти дам овцата за гъската и едно „благодаря“ отгоре.

Човекът с гъската не отказа и размяната стана. Нашият селянин спечели гъската.

Сега той беше близо до града. Тук блъсканицата беше още по-голяма: блъскаха се хора и добитък из пътя, навлизаха дори в картофената нива на самия горски пазач. В нивата се разхождаше едничката кокошка на пазача, вързана с връв за оградата, за да не се изплаши от шума на навалищата и да не отлети нейде надалеч. Кокошката беше с подрязана опашка, мижеше с едно око и гледаше много умно. „Клюк-клюк“ — бърбреше тя. Какво искаше да каже, не зная, но селянинът си мислеше, като я слушаше:

„По-хубава кокошка от тая не съм виждал. Тя дори е по-хубава от поповата квачка. Дявол да го вземе, иска ми се да я имам! Кокошката винаги ще си намери по някое зрънце, тя почти сама се храни. Струва ми се дори, че ще спечеля, ако я сменя с гъската.“

— Искаш ли да се сменим? — попита той пазача.

— Да се сменим ли? Защо не! — отвърна последният и размяната стана. Пазачът взе гъската, а селянинът кокошката.

Слънцето печеше както по-рано, а старецът беше успял да свърши толкова много работа, че капна от умора. Не беше грях да си пийне и да похапне малко, ето, тъкмо, навреме старецът беше стигнал до един хан. Той поиска да влезе вътре, ала в същия миг се сблъска на вратата с един работник, който носеше нещо, натъпкано в един чувал.

— Какво носиш в чувала? — попита селянинът.

— Гнили ябълки! — отвърна работникът. — Нося цял чувал на свинете.

— Как, на свинете ли? И таз хубава! Ех, как ще се зарадва моята бабичка, ако й занеса толкова ябълки! Лани старата ябълка в нашия двор роди само един плод. Ние го откъснахме и го скрихме в сандъка, дето стоя, докато изгни. „Туй значи охолство в къщата“ — казваше бабата. Ами да види тя сега отнякъде какво значи охолство. Да, трябва да я зарадвам!

— А какво ще дадеш за целия чувал? — попита работникът.

— Какво ще дам ли? Ето ти тая кокошка! — И той даде кокошката, взе чувала с ябълките и влезе в хана. Облегна внимателно

чувала до печката и отиде при тезгяха. Печката беше много нагорещена, но старецът не обърна внимание на това.

В хана имаше много народ: търговци на коне, говедари и двама англичани, толкова богати, че джобовете им бяха издути и почти се пръскаха от жълтици. На туй отгоре те страшно обичаха да се ловят на бас.

— С-с-с! С-с-с-с! — засъска нещо при печката.

— Какво е това? — попитаха всички.

Ябълките бяха почнали да се пекат.

— Ах, това са моите ябълки! — рече старецът и разказа историята си от начало до край: как сменил коня с кравата, кравата с овца и тъй нататък, додето стигна до чувала с ябълките.

— Ще има да си патиш ти от бабата, когато се върнеш в къщи — рекоха англичаните. — Ех, че олелия ще се дигне!

— Не, бабата ще ме разцелува! — каза селянинът. — Тя ще каже: „Каквото стори дядо — все е хубаво“.

— Искаш ли да се хванем на бас? — попитаха англичаните. — Ние залагаме цяла крина с жълтици! Сто жълтици правят една крина.

— Стига ми и четвърт крина — възрази селянинът. — А пък аз ще заложа четвърт крина с ябълки и отгоре на туй ще дам себе си и бабата като прибавка — така ще излезе цяла крина.

— Добре! Прието! — казаха англичаните.

Впрегнаха колата на стопанина, англичаните и селянинът се качиха на колата, натовариха и ябълките и хоп — стигнаха пред хижата на стареца.

— Добър вечер, бабо!

— Дал ти бог добро, дядо!

— Е, аз размених...

— Разбира се, ти си умна глава! — рече бабата, като го прегърна, без да обръща внимание нито на чувала, нито на англичаните.

— Аз размених коня с кравата!

— Слава богу! Сега ние ще си имаме и млечице, и масло, и сиренце! Хубава размяна си направил!

— Да, но кравата размених с овца!

— Още по-добре! — отвърна жената. — Ти винаги за всичко се сещаш. Ние имаме тъкмо и трева за овцата. Сега ще си имаме и овчо мляко, и овчо сирене, пък на туй отгоре и вълнени чорапи, и фланели.

Такова нещо кравата не може да даде: козината ѝ пада. Ех, какъв си ми умник!

— Но аз смених и овцата за гъска!



— Значи ние ще си имаме за празниците печена гъсчица? Ах, ти, мое умно старче! Ти все мислиш с какво да ме зарадваш. Туй е чудесно! Гъската можем да вържем с връв — нека по-напред се угои, че после ще я опечем.

— Но аз смених и гъската за кокошка — каза старецът.

— За кокошка! Ето ти хубава смяна — рече жената. — Кокошчицата ще снесе яйчица, ще измъти пилета и ние ще си имаме цял двор с кокошки. Тъкмо туй съм искала винаги!

— Да, но и кокошката смених за чувал гнили ябълки...

— Как? Какво каза? Не, сега аз трябва да те разцелувам — извика бабата. — Мое мило, добро мъжленце! Чуй какво ще ти кажа. Тая сутрин ти тъкмо замина и аз почнах да мисля с какво да те нагостя, като се върнеш. Хубаво ще бъде да опържа яйца с лук, казах си. Яйца имаме, само лук липсваше. И аз отидох при жената на учителя, зная, че те имат всякакъв зеленчук, но тя е голяма скъперница. Помолих я да ми заеме малко лук, а тя: „Да ти заема ли? У нас в градината няма нищичко, няма дори гнила ябълка!“ Ето, сега аз мога да ѝ заема не една, не десет, а цял чувал гнили ябълки! Ех, че смях ще падне, мое сладко мъжленце! — и тя целуна отново стареца по устните.

— Гледай ти, какви чудеса! — извикаха в един глас англичаните. — Работата отива от лошо по-лошо, а на тях все им е весело. За такова чудо не ти е жал и пари да дадеш.

И те наброиха на стареца четвърт крина жълтици, загдето той получи целувки вместо бой.

Това е цялата приказка. Аз съм я слушал още когато бях дете. Сега и ти я чу и знаеш, че „каквото стори дядо — все е хубаво“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.